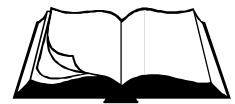

מִי יֵרֵם הָיִם

"אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד" (ברכות ח').

גליון 416

הלכות זנוכה בימי הקורונה, דיני הדלקת נרות כסלו תשפ"א

ההלכות נערכו ע"י הרב יהודה אריה הלוי דינר שליט"א – רב ביהכ"נ צא"י "דברי שיר" ב"ב

עניית אמן על חברו

שאלה: לאחר שהדליק נר ראשון, האם יכול לענות אמן על ברכת חברו לפני שגומר להדליק את שאר הנרות?
תשובה: ברכת ההדלקה הולך על כל הנרות, ומה"ט פסק המשנ"ב (תרע"ו ד') בשם הגר"ע זצ"ל שאם קודם שהדליק כולן נזכר שעדיין לא בירך יש לו לברך כל הברכות, ע"כ. בכל זאת זהו רק מצות הידור בעלמא אבל עיקר המצוה כבר יצא בנר הראשון, ובודאי יכול לענות אמן (הגר"נ קרליץ זצ"ל).
 ומה"ט נמי מבואר במשנ"ב (שם ס"ק ח') שאפשר לומר "הנרות הללו" מיד אחר הדלקת נר הראשון כיון שבזה גמר כל המצוה, ע"כ. ולא דמי להא דמבואר בה"י שופר (ס' תקצ"ב ס"ק י"ח) שאין לומר "היייה רצון" כל זמן שלא גמר שלושים קולות, משום דהתם כל זמן שלא גמר השלושים קולות עדיין לא קיים עיקר המצוה כיון שאנו מסופקין מה הן התקיעות מדאורייתא.

שכח לברך על ההדלקה

שאלה: לאחר שהדליק את כל הנרות נזכר שמרוב התרגשות שכח לברך, האם יכול לכבותם ולחזור לברך ולהדליק?
תשובה: כיון שקי"ל הדלקה עושה מצוה (ע"י שו"ע ס' תרע"ג ב') אם הוא מכבה את הנרות כבר נגמרה המצוה (והרי ברכות אינן מעכבות למצוה), ולא שייך לברך על הדלקה פעם שניה, לכן בנד"ד יברך רק "שעשה נסים" כדין ברכת הוראה (וברכת "שהחיינו" בלילה הראשון) (משנ"ב ס' תרע"ו ס"ק ד').

הדליק במנורת חברו

שאלה: בחור ישיבה הכין מנורה לעצמו, והגיע להדליקה מאוחר במקצת, ובחור אחר כבר הדליקה, מה עליו לעשות?
תשובה: אם הוא מקפיד על הראשון שהדליק את שלו, א"כ יש כאן איסור גזל, ויש ספק אם הראשון יצא יד"ח (ע"י משנ"ב ס' תרע"ג ס"ק ב' בשם "שואל ומשיב" שהסתפק בזה), אבל אם לא מקפיד עליו (וכן ראוי לעשות שלא יקפיד עליו, ושפיר יצא הראשון במצוותו) יחכה עד שתעבור חצי שעה, ואז כבר יצא הראשון יד"ח, ויכול לכבותה ולחזור ולהדליקה לעצמו (הגר"נ קרליץ זצ"ל).

אב המחלל שבת

שאלה: למנהג בני ספרד שהסמוך על שולחנו של אביו, אביו מוציאו בנרות חנוכה, מה הדין באב חילוני ומחלל שבת, ובכל זאת מדליק נר חנוכה (חג האורים), האם יכול לצאת בהדלקתו?
תשובה: אי אפשר לצאת על ידי הדלקת אביו, והבן ידליק בעצמו (הגר"ח קניבסקי שליט"א).
 ויש להוסיף, אם הוא תינוק שנשבה אולי יש לו דין שוגג ויוצא בה (ע"י "חזון איש" יו"ד ס' א' ס"ק ו', ובשו"ת "אגרות משה" אור"ח ח"ה ס' כ"ח אות כ"ב, וע"ע שו"ת "שבט הלוי" ח"ט ס' קצ"ח שמפקפק אם יש להם דין של תינוק שנשבה).
 אבל אם הוא מומר להכעיס, חז"ל עשאוהו כמו גוי ואינו יוצא בזה, (וכעין מה שחטאתו פסולה, וכתב תוספות חולין ג': ד"ה קסבר, והרא"ש ס' ז', שזוהי שחיטת גוי. אולם ע"י רש"י שם ד"ה חוץ, ורשב"א שם ד': ד"ה ומשומד, ששחיטתו פסולה משום חשש שינבל בכונה בדידים).

הפרדה בין הנרות

שאלה: המדליק בכוסית אינו צריך הפרדה של אצבע בין כוסית לכוסית, אבל המדליק בנרות צריך הפרדה של אצבע (משנ"ב ס' תרע"א ס"ק ט"ז).

מנורה של זהב

שאלה: האם יש סיבה למנהג לעשות מנורה מכסף ולא מנורה מזהב שהוא חשוב יותר?
תשובה: אין שום סיבה על פי דין, רק היות שהוא מאוד יקר נמנעו מלעשות כן (הגר"ח קניבסקי שליט"א), ואדרבה, מנורה של זהב עדיפה משל כסף ("כ"ף החיים" ס' תרע"ג ס"ק ס' בשם החיד"א).

מצוה בו יותר מבשלוחו

שאלה: מי שמגיע לביתו מאוחר, האם עדיף למנות שליח שידליק

נר חנוכה בחצר שמתפללים בה

שאלה: המתפללים במנין קבוע בחצר בגלל הנגיף, מה יעשו בנרות חנוכה?
תשובה: אם מתפללים שם באופן קבוע (ואומרים ברכת "מגן אבות" בליל שבת), יש לנהוג שם כמו שנוהגים בבית הכנסת ולהדליק שם נר חנוכה (הגר"ח קניבסקי שליט"א), ומניחו בצד דרום אם אפשר (שו"ע ס' תרע"א סעיף ז').
 והיות שזה בחוץ במקום שיש רוח, יש להדליק שם במשנה זהירות, ובפרט אם מדליקים שם בליל שבת שהכל מוקצה, יש להזהר שידלקו הנרות רק עד סוף התפילה.

נר חנוכה בחצר שיש בה חתונה או בר מצוה

שאלה: האם אפשר להדליק נר חנוכה בחצר שעושים שם סעודת חתונה או בר מצוה?
תשובה: אין לברך על נרות שמדליקים במקום שמחות, משום דדוקא בבית הכנסת תיקנו להדליק נר חנוכה ולא בכל מקום שהציבור מתאסף (שו"ת "מנחת יצחק", ח"ו תש"י ס"ה אות ג', הגר"י ש אלישיב זצ"ל, הגר"נ קרליץ זצ"ל).

הדלקת נר חנוכה במלונית

שאלה: החולים הנמצאים במלונית, היכן ידליקו נרות חנוכה?
תשובה: בדרך כלל אין להם רשות להדליק בחדרם משום סכנה, ולכן מוכרחים להדליק בחדר האוכל (רמ"א ס' תרע"ז סעיף א'), והיות שלא שייך שכולם ידליקו ליד הפתח, השאר ידליקו ליד החלון אם הוא פונה לרשות הרבים. ואם לא, יכולים להדליק גם בתוך חדר האוכל (הגם שבדרך כלל השוהים במלונית אוכלים בחדרים משום זהירות, בימי החנוכה יאכלו שם לפחות סעודה אחת).

הנוסע למלונית באמצע חנוכה

שאלה: מי שיועד שבמשך הערב יסע למלונית, היכן ידליק נרות חנוכה באותו ערב?
תשובה: הנוסע מביתו כשעה לאחר זמן ההדלקה יכול להדליק בביתו בברכה, דס"ט עד שלא יצא מביתו נחשב עדיין קביעותו שם (שו"ת "ישבט הלוי" ח"ח תש"ק נ"ח, הגר"נ קרליץ זצ"ל).

הדלקת נרות

עד מתי חתן צם בערב חנוכה

שאלה: חתן המתחתן בליל א' של חנוכה וצם בערב חנוכה ומדליק נרות בשקיעת החמה, האם מותר לו לאכול מיד לאחר ההדלקה היות שאצלו זה כבר חנוכה, או לא?
תשובה: ימשיך לצום עד צאת הכוכבים (הגר"ח קניבסקי שליט"א), ואין זה נחשב שצם בחנוכה (וכעין המתענים י"כ קטן בערב ר"ח שממשיכים לצום עד צאת הכוכבים גם אם התפללו ערבית כדמשמע במשנ"ב ס' ת"ז ס"ק ד').

באיזו יד להחזיק הנר

שאלה: יש להחזיק את הנר ביד ימין וכמו שמצינו בשאר מצוות (כגון לולב, שופר וכו'), ואיטר יד ידליק ביד שמאל (ע"י "ארחות רבנו" ח"ג עמ' י"ח).

ברכת "שהחיינו" בלילה הראשון

שאלה: בלילה הראשון כשמברכים ברכת "שהחיינו" לכתחילה יש לכוון על שני דברים:
 א. על מעשה המצוה של הדלקת נרות חנוכה שזו הפעם הראשונה.
 ב. על עצם הזמן של יום החנוכה (ע"י שעה"צ ס' תרע"ו ג' בשם ה"מאירי" שאפילו מי שאינו מדליק ואינו רואה נרות יכול לברך "שהחיינו", ע"י שם, הרי מבואר שקאי על עצם היום).

לשהות עם הנרות

שאלה: אין חיוב לשהות עם הנרות כדי שיעור זמן ההדלקה (הגר"י אורעבך זצ"ל).